

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**ТЕСТ ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА ПРИЕМ В НГДЕК
„Свети Константин Кирил Философ“****УКАЗАНИЯ**

Уважаеми кандидат-гимназисти,

Вашата работа на теста по история и цивилизации е писмена и анонимна.

Работният материал на изпита съдържа:

- **25** тестови задачи, от които **15** задачи с избираем отговор и **10** задачи със свободен отговор;

- **1** задача за създаване на писмен текст – отговор на исторически въпрос, който не трябва да надвишава **2** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с 0 (нула) точки.

Задачата за създаване на писмен текст се оценява с общ брой **30** точки.

Максималният брой точки от теста е **100**.

По време на работа може да пишете само със **син** химикал.

По време на изпита **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.

Време за работа – 2 астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

I. Задачи с избираем отговор:

При задачите с избираем отговор от **1. до 15.** отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с „X“. В случай на грешка оградете с кръгче плътно така ● дадения от вас отговор и зачертайте с „X“ друга буква. Имате право на една поправка в отговорите на всяка задача.

1. За коя историческа личност се отнася текстът?

Роден е в Банско през 1722 г. Приема монашество в Хилендарския манастир, където брат му е игумен. Решава да напише история на своя народ, в която да разкаже за могъществото на средновековната българска държава. Започва да събира информация из библиотеките на Атон и в Сремски Карловци. През 1762 г. завършва своята история, след което тръгва из българските земи да я разпространява.

- А) Паисий Хилендарски
- Б) Софроний Врачански
- В) Иларион Макариополски
- Г) Васил Априлов

2. Кое твърдение за периода на Българското възраждане е ГРЕШНО?

- А) Периодът обхваща времето от началото на XVIII в. до Освобождението през 1878 г.
- Б) През него българите осъществяват прехода от Средновековието към Новото време.
- В) Този период се характеризира със стопанския разцвет на Османската империя.
- Г) През този период сред българите се засилва интересът към родното минало и език.

3. Кои са новите социални групи в българското възрожденско общество?

- А) чорбаджиите и духовниците
- Б) интелигенцията и буржоазията
- В) чиновниците и чифликчиите
- Г) селяните и предприемачите

4. Защо българите през Възраждането изпитват нужда от нови училища?

- А) Няма достатъчно манастири за откриване на нови килийни училища.
- Б) Светските знания спомагат за успеха на стопанската им дейност.
- В) Високата порта налага да се преподава на гръцки език в училищата.
- Г) Обучението по богослужбните книги затруднява децата.

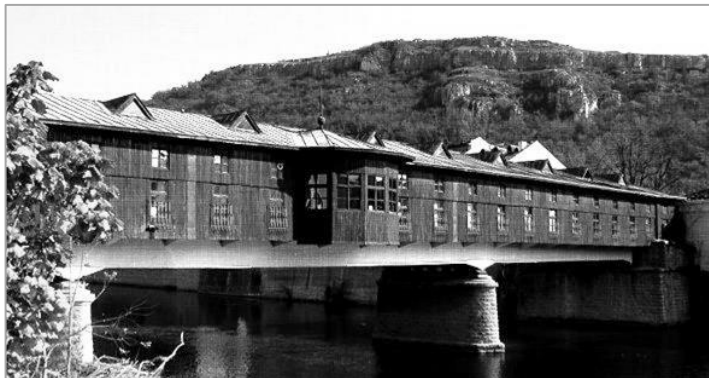
5. Кое събитие се случва през 1846 г.?

- А) В Лайпциг е издаден първия български вестник.
- Б) В Цариград е учредена Българската Екзархия.
- В) В Габрово е открито първото взаимно училище.
- Г) В Брашов е отпечатан първият български буквар.

6. Кое твърдение е ВЯРНО?

- А) Станислав Доспевски е известен български възрожденски писател.
- Б) Българското книжовно дружество е учредено през 1869 г. в Букурещ.
- В) Първите български читалища възникват след Априлското въстание.
- Г) Софроний Врачанки е автор на първата печатна книга на новобългарски език.

7. Кой от архитектурните паметници е дело на майстора строител Никола Фичев?

А)

Б)

В)

Г)

8. Кое е общото между Васил Друмев и Добри Войников?

- А) Те са книжовници, които творят в Хилендарския манастир.
- Б) Техните пиеси добиват голяма популярност през Възраждането.
- В) Като художници създават много картини с историческа тематика.
- Г) Те са първите български историци, завършили университети в чужбина.

9. Кое от исканията на българите е формулирано през 1844 г. от Неофит Бозвели и Иларион Макариополски?

- А) от Цариградската патриаршия да се отдели българска самостоятелна църква
- Б) да се позволи на българската общност в Мала Азия да си построи храм
- В) гръцките владици в българските земи да бъдат заменени с български
- Г) незабавно да започнат преговори за уния с Римокатолическата църква

10. Кой издига идеята за създаване на централен комитет в Букурещ, който чрез разпространение на революционна пропаганда да подготви българите за освободителни действия?

- А) Васил Левски
- Б) Христо Ботев
- В) Георги Раковски
- Г) Любен Каравелов

11. Кое твърдение е ВЯРНО според информацията, която се съдържа в картата „Априлското въстание и Руско-турската война (1877 – 1878)“?

- А) Априлското въстание е най-масово в земите между реките Струма и Вардар.
- Б) Големи сражения по време на войната се водят при Плевен, Шипка и Стара Загора.
- В) Преминаването през Шипченския проход отваря пътя на руските войски към Ниш.
- Г) Войната започва с преминаването на руските войски през р. Дунав при Силистра.

12. Защо Санстефанският договор от 3 март 1878 г. има предварителен характер?

- А) Султанът отказва да подпише предложения от Русия мирен договор.
- Б) Румъния и Сърбия, като съюзници на Русия, не признават сключения договор.
- В) Русия се съгласява окончателният договор да е дело на всички Велики сили.
- Г) Не е постигнато съгласие за формата на управление на бъдещата българска държава.

13. Кое твърдение е ВЯРНО според откъса от Търновската конституция?

„Чл.6. На българския княз се дава титлата светлост.

Чл. 75. Никою не може да се наложи наказание, което не е установено от законите. Мъчения при какво да е обвинение, също и конфискуване на имот се забраняват.

Чл. 86. Обикновеното Народно събрание се съставя от представители, избрани направо от народа. Избиратели са всички български граждани, които са на възраст по-горе от 21 години. Избираеми за представители са всички български граждани, които се ползват с граждански и политически права и са на възраст по-горе от 30 години и са грамотни.“

- А) На признатите за виновни съдът може да конфискува имотите.
- Б) Поданиците на княза се обръщат към него с титлата „величество“.
- В) Народните представители се избират пряко от българските граждани.
- Г) Право да избират имат българските граждани, навършили 30 години.

14. Кое събитие се е случило при управлението на Стефан Стамболов?

- А) Учредителното събрание приема Търновската конституция.
- Б) Град София е избран за столица на Княжество България.
- В) Българската армия отстоява Съединението във война срещу Сърбия.
- Г) В Пловдив се провежда първото международно търговско изложение.

15. Кога е обявена Независимостта на царство България?

- А) 22 септември 1908 г.
- Б) 27 ноември 1919 г.
- В) 6 септември 1885 г.
- Г) 16 април 1879 г.

Част II. Задачи със свободен отговор

Прочетете внимателно всяка задача и поставените към нея въпроси. Запишете своите отговори на съответното място.

16. Прочетете откъса от документа и отговорете на въпросите.

„Селяните ни всички са земеделци и скотовъдци, сеят почти всякакъв вид храна, а най-много жито, наречено загорка, което в плодородна година доста ги обогатява. Твърде малко от тях знаят да четат и пишат, но всички се трудят за изучаване на рожбите си; трудолюбиви, набожни и послушни. През 1867 год. си съградихме църква, а на 1870 и училище. Ученици има зимно време до 45, а лятно време остават 30. Един учител и един свещеник. Вестници приемат два, „Право“ и „Турция“.

Дописка във в. „Право“ от 6 август 1873 г.
за с. Джамбазито (Старозагорско)

- А) Направете характеристика на жителите на селото.

- Б) Какво са направили с общи усилия за селището си?

- В) Кои са представителите на интелигенцията в селото?

- Г) Защо според вас през лятото на училище ходят по-малко деца?

17. Подберете точното понятие, което отговаря на даденото определение и го запишете на съответното място в таблицата: *интелигенция, институция, абдикация, нация, манифест, конституция, опозиция, атентат, коалиция, реформа*

	Понятие	Определение
А)		политически партии и организации, които се противопоставят на управляващите
Б)		основният върховен закон, по който се управлява модерната държава
В)		обществена група от хора, които се занимават с умствен труд и с творчество
Г)		преустройство, промяна
Д)		хора, обединени от общото си минало, език, култура и традиции, които имат общ стопански живот и общи цели за бъдещето си
Е)		обединение, съставено от няколко политически партии или държави

18. Разгледайте картината „Старият Пловдив“ на художника Цанко Лавренов и отговорете на въпросите.

А) Опишете как са облечени мъжете и жените в града.

Б) По какво си приличат градските къщи?

В) Какъв белег на модернизацията откривате на улицата?

19. Прочетете внимателно статистическите данни от двете таблици за броя на учениците и учителите в народните първоначални училища през учебната 1909-1910 г. Отговорете на въпросите.

Ученици	Отделения				Всичко
	I	II	III	IV	
Момчета	70 556	57 727	53 346	40 456	222 087
Момичета	63 447	39 982	32 343	20 762	156 533
Всичко	134 005	97 709	85 689	61 218	378 620

Учителски персонал		
Учители	Учителки	Всичко
4691	3806	8497

А) Каква тенденция се наблюдава в броя на учениците, приети от I до IV отделение?

Б) Какво е съотношението между момчета и момичета и има ли промяна от I до IV отделение?

В) Изчислете колко ученици средно обучава един учител. Как според вас това се отразява върху работата му?

Г) Какво е съотношението между мъжете и жените учители? Според вашите наблюдения по какво то се различава от съвременното състояние в училище?

20. Прочетете внимателно информацията, която се съдържа на линията на времето и отговорете на въпросите.

А) Колко години преди възстановяването на българската държава е осъществено обединението на Германия?

Б) Кое събитие, отбелязано на линията на времето, се е случило при управлението на цар Фердинанд?

В) Кое събитие се е случило между обединението на Италия и обединението на Германия?

Г) Нанесете върху линията на времето годината на официалното признаване на Съединението на Източна Румелия с Княжество България.

21. Запишете под снимките на двама от големите български художници техните имена и буквите, с които са отбелязани техни творби.

			
	А)	Б)	В)
			
	Г)	Д)	Е)

22. С дадените думи и изрази съставете изречения, които да отразяват значението на създанията от д-р Петър Берон „Рибен буквар“ за развитието на българското образование: *граматични правила; смятане; взаимоучителен метод; светско образование; съвети за възпитание; поучителни четива, увлекателни разкази; природни явления*

23. Прочетете текста, разгледайте снимката и отговорете на въпросите.

„Първото висше училище в България е открито в София още през 1888 г. Това става със закон, приет от Народното събрание. От 1904 г. започва да се нарича университет. За пръв негов ректор е избран Александър Теодоров – Балан, известен български учен езиковед и литературен историк. Мястото и средствата от близо 7 млн. златни лева за построяване на сградата и издръжка на университета са дарени от богатите търговци братята Евлоги и Христо Георгиеви от Карлово. Скулптурите на дарителите и днес красят нейната фасада. Тържественото влизане в сградата на университета се извършва в края на 1934 г.“

А) Коя е представената в текста институция – научен и просветен център на България ?

Б) Кой взема решение за нейното създаване и кой осигурява средствата за построяване на сградата и нейната издръжка? _____

В) Обяснете значението на думата „ректор“ _____

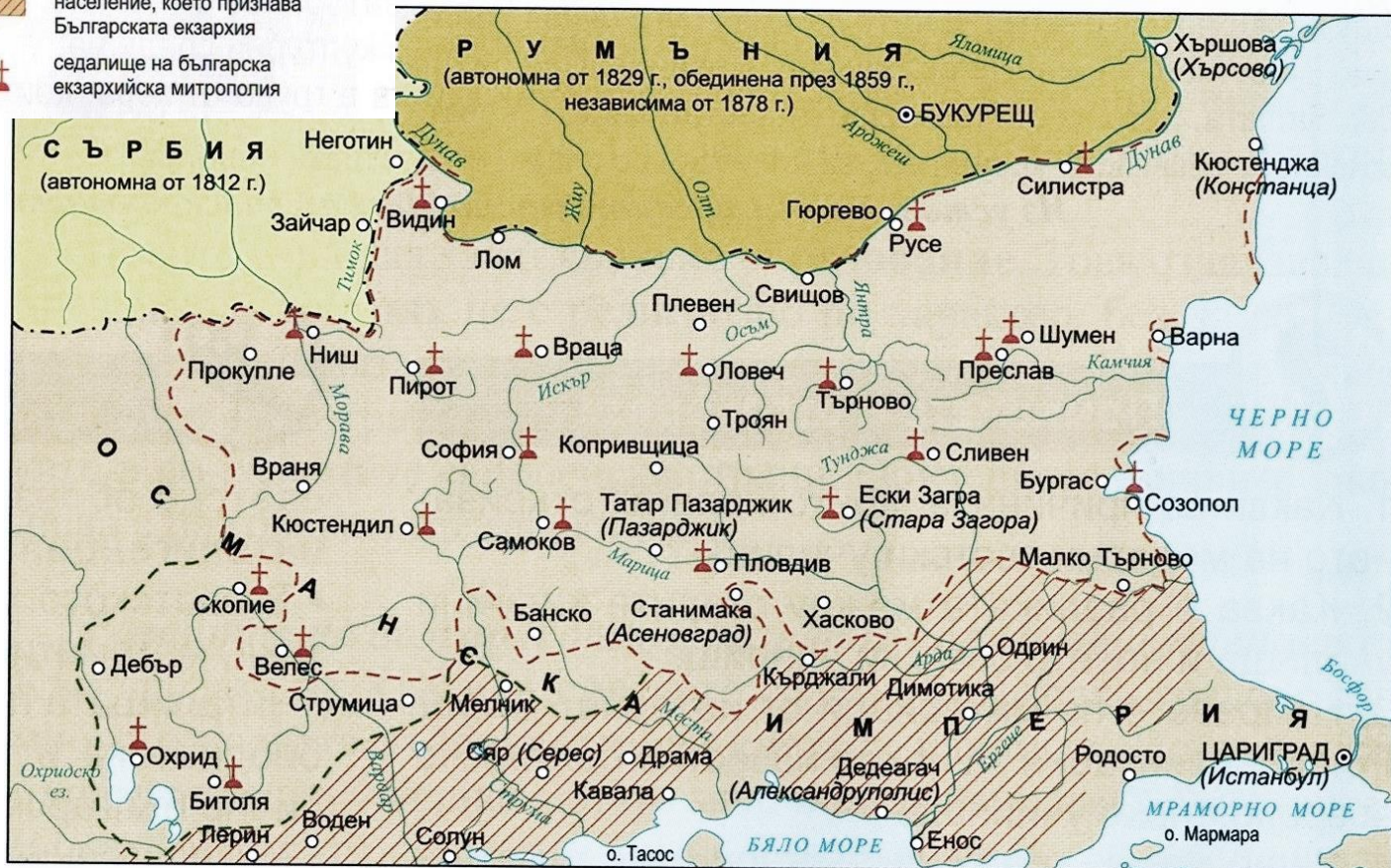
Г) Колко години след създаването на първото българско висше училище е построена неговата сграда? Опишете нейния първоначален вид според снимката.

24. Запишете името на всяка личност срещу съответстващата ѝ характеристика.

	Личност	Характеристика
А)		Български театрален актьор, чието име днес носи Националната академия за театрално и филмово изкуство (НАТФИЗ) в София.
Б)		Основател на издателство и първата книжарница в Пловдив. Самият той пише учебници, издава календари, помагала, географски карти.
В)		Българска художничка, която открива първата самостоятелна изложба на жена в България.
Г)		Един от първите български поети, който издава в Цариград вестниците „Гайда“, „Македония“ и др. След Освобождението е лидер на либералите в Учредителното събрание в Търново..
Д)		Български художник, който завършва висшето си образование в Москва и Петербург. Той е автор на множество икони, пейзажи и портрети
Е)		Български писател, който освен със своя герой Бай Ганьо, остава известен и като един от основателите на туристическото движение в България.

- граница на Българската екзархия съгласно фермана от 28.II.1870 г.
- - - граница на земи, чието население се присъединява към Българската екзархия до 1875 г.
- земи с преобладаващо християнско население, което признава Българската екзархия
- седалище на българска екзархийска митрополия

25. Разгледайте внимателно картата „Обхват на Българската екзархия“ и отговорете на въпросите .

- А) Кои митрополии се присъединяват към Българската екзархията в периода 1872 - 1875 г.?
- Б) Кои области от Балканския полуостров, населени с българи, остават след 1875 г. под властта на Цариградската патриаршия?
- В) В диоцеза на коя Църква се намират градовете Ниш, Велес, Смолян и Малко Търново според фермана на султана от 1870 г.?
- Г) Направете извод какъв е географският обхват на териториите, населени с българи през XIX в. на Балканския полуостров.

ВТОРА ЧАСТ

Напишете в обем до 2 страници отговор на следния исторически въпрос:

С какво се характеризира управлението на княз Александър I Батенберг – първият български владетел след Освобождението

При отговора вземете под внимание следните опорни въпроси:

1. Кой е Александър Батенберг и как е избран за български княз?
2. Какви са правомощията на българския владетел според Търновската конституция?
3. Как започва управлението на княз Александър I?
4. Кое голямо събитие в българската история се извършва по време на управлението му и каква е неговата роля при успешното му осъществяване?
5. Как приключва управлението на княз Александър I?